

Statnett

Vår dato 12.06.26
Deres dato: 30.04.26
Vår referanse Hans-Erik Ramsdal
Deres referanse 2026/783

Høring om vilkår for balansemarkedene og balanseansvarlige

Vi viser til Statnetts høring om vilkår for leverandører av balansetjenester og balanseansvarlige iht. EBGL artikkel 18.

Vi takker for invitasjonen til å gi innspill, og vil i dette svaret fremheve våre synspunkter og anbefalinger. Energikonsernet Fortum opererer blant annet som kraftprodusent, kraftleverandør, balanseansvarlig og aktør i fleksibilitetsmarkedene på tvers av Norden. Vi er derfor opptatt av at regelverket er harmonisert på tvers av landegrenser, gir konsistente og riktige økonomiske incentiver, legger til rette for effektiv risikohåndtering, muliggjør bred deltakelse i markedene og støtter oppunder det nordiske energisamarbeidet.

Våre innspill er i tråd med tidligere høringssvar fra Fortum og hovedlinjene i Fornøybar Norges høringsinnspill, særlig knyttet til økonomisk rasjonalitet, prissignaler, teknologinøytralitet og markedsdesign.

1. Overordnet vurdering

1.1 Støtte til markedsintegrasjon (MARI)

Fortum ser svært positivt på implementeringen av MARI og økt integrasjon av balansemarkedene i Norden og Europa. Økt strømforbruk, økt innslag av variabel og uregulerbar kraftproduksjon, økt kraftutveksling og et strømnnett som skal holdes i balanse og innenfor en belastningsgrad det tåler krever presis samkjøring av produksjon, forbruk og balansemarkeder både innad i enkeltmarkeder og i samarbeid med tilknyttede markeder.

Dette er en nødvendig utvikling for effektiv utnyttelse av fleksible ressurser, økt leveringssikkerhet og bedre ressursallokering på tvers av land. Samtidig er det avgjørende at implementeringen ivaretar nordiske systemegenskaper og gir robuste prissignaler i et system med mange budområder.

Fleksibel og effektiv utnyttelse av tilgjengelig kraft og nett er en sentral forutsetning for elektrifisering av industri og transport, avkarbonisering av eksisterende næringsliv og styrket regional konkurransekraft. Dette ligger i kjernen av Fortum-konsernets virksomhet og strategi.

Vi vil også understreke viktigheten at det parallelt med arbeidet med å håndtere ubalanser innad i budområder også fokuseres på å løse det underliggende problemet, nemlig flaskehals og begrenset kapasitet i strømnettet.

1.2 Behov for nordisk harmonisering

Allerede i dag, og i økende grad fremover, er tett energisamarbeid, felles planlegging og optimalisering avgjørende for å sikre et robust nordisk kraftsystem og en sømløs og rask elektrifisering av våre nordiske land. Fortum vil derfor særlig fremheve behovet for mest mulig like regler og praktisering mellom nordiske TSOer da dette er viktig for transparens og forutsigbarhet, effektiv drift for pan-nordiske aktører og reduserte tilpasningskostnader. Vi vil spesielt peke på behovet for harmonisering av ubalanseprismetodikk og konsistent forståelse av balansekrav og markedstilpasning.

2. Ubalanseprising og incentiver

2.1 Konsistente incentiver mellom BRP og BSP

For å sikre effektiv ressursutnyttelse og å unngå uønskede tilpasninger er det viktig at ubalansepriser og aktiveringspriser må gi konsistente incentiver og at aktører kan operere med samsvarende styringslogikk.

Som et ledende nordisk energiselskap ønsker vi å bidra både som BRP og BSP med løsninger som hjelper kunder og samfunn å utnytte tilgjengelig kraft og nett mest mulig optimalt.

Det innebærer likevel ikke en motstand mot åpne markeder eller tredjeparts-BSP-er. Det viktigste er at systemet fungerer helhetlig og effektivt. Kraft og nettkapasitet må utnyttes der den trengs, når den trengs og til en akseptabel pris, slik at kunder kan avkarbonisere sine prosesser og at regioner kan sikre konkurransekraft, arbeidsplasser og verdiskaping.

For å redusere risiko for ubalanse og motstridende styringslogikk mellom aktører er det avgjørende med klare avtaler mellom BRP og BSP, tydelig ansvar for ubalanse, transparente aktiveringsprinsipper og harmoniserte prognosekrav.

2.2 Harmonisering av ubalanseprisingsmetodikk

Fortum støtter økt harmonisering av ubalanseprisingsmetodikk på tvers av Norden. Dette vil redusere kompleksitet, styrke markedets funksjon, gjøre nordisk samarbeid mer effektivt.

3. Teknologi- og størrelsesnøytralitet

Vi vil særlig understreke at markedsdesign og produktkrav bør være teknologi- og størrelsesnøytrale. Dette innebærer at krav må baseres på faktiske tekniske behov og ikke ekskludere mindre eller aggregerte ressurser. Dette er i tråd med behovet for at regelverket skal kunne anvendes på tvers av teknologier med ulike egenskaper.

Energisystemet utvikler seg raskt og vi vil i årene som kommer se ytterligere økt bruk av smart styring og digitalisering samt flere fleksible laster i bygg, industri og transport. Dette er det viktig at samfunnet utnytter optimalt, og en viktig del av fremtidens fleksibilitet vil mindre, distribuerte enheter som kun kan delta gjennom aggregering.

4. Forutsetning: 15-minutters struktur

Vi viser til og gjentar tidligere innspill om at en helhetlig overgang til 15-minutters måling og avregning for alle strømkunder er en viktig forutsetning for effektiv deltakelse i balansemarkedene, utvikling av aggregerte fleksibilitetsressurser og redusert ubalanserisiko.

Dersom sluttbrukere i lavspenningsanlegg forblir målt per 60 minutter, vil det kunne føre til økte ubalanser og redusert fleksibilitet i kraftsystemet, dette kan igjen føre til høyere kostnader for både kunder og markedsaktører og hindre deltakelse for aggregerte husholdningslaster i f.eks. mFRR-markedet.

Statnett har tidligere fremhevet overfor RME at det «åpenbare og mest effektive tiltaket» for å gi husholdninger og mindre bedrifter lettere tilgang til reservemarkedene er å innføre 15-minutters måleravlesning for alle. Dette er etter vår vurdering en sentral og prinsipielt viktig observasjon.

Vi har i hørings svar til RME våren 2026 støttet forslaget om endring til 15-minutters registreringsfrekvens ved måling av næringskunder med forbruk over 100.000 kWh per år, og har fortsatt som posisjon at en overgang for øvrige kunder bør gjennomføres innen få år for mest mulig presis strømstyring og ubalansehåndtering.

Når balanseavregningen skjer på 15-minutters nivå, mens store deler av sluttkundemassen avregnes på timesnivå, oppstår strukturelle skjevheter.

Mer granulær måledata kan bidra til:

- Redusert ubalanserisiko for BRP
- Forenkle samspill mellom BRP og BSP
- Mer presis modellering av lokal nettbelastning
- Bedre TSO–DSO-samhandling
- Mulighet for mer fleksible volumgrenser over tid
- Senke terskelen for husholdninger og mindre bedrifter til å delta i balansemarkeder

Vi ser frem til videre dialog og samarbeid om utviklingen av fremtidens fleksibilitetsmarkeder i Norge og Norden.

Med vennlig hilsen,

Hans-Erik Ramsdal

Daglig leder, Fortum Strøm